

אוריינות בריאותית כללית ודיגיטלית תוצאות סקר לאומי בישראל

פרופ' דיאן לזין – כללית; פרופ' אורנה בראון-אפל- אונ' חיפה; ד"ר מיכל לזין – מכון ברוקדייל; ד"ר אשר שלמון – משרד הבריאות

רקע ומטרות

אוריינות בריאותית כללית הוכחה במחקרים רבים בעולם כקשורה למדדי בריאות ולאיכות החיים, בתחום הטיפול במחלות, ובמניעת מחלות. במסגרת רשת של ארגון הבריאות העולמי (WHO) בשם WHO Action Network for Measuring Population and Organizational Health Literacy (M-POHL) נערך סקר לאומי HLS 19 מדינות באירופה, וישראל בתוכו.

מטרות הסקר

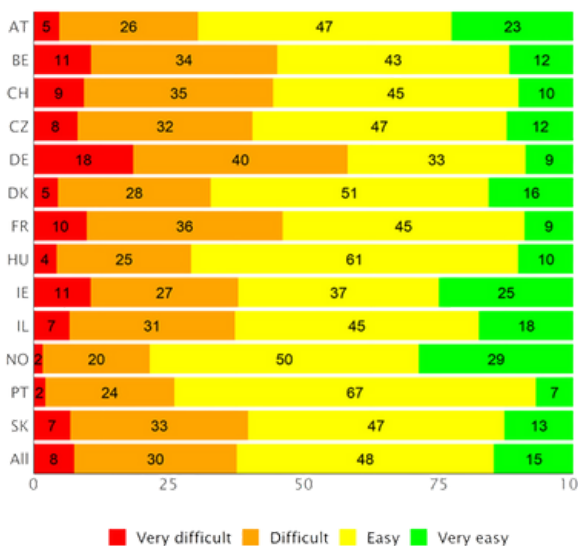
1. לבחון את כלי המחקר והתאמתם לאוכלוסייה בישראל. 2. למדוד את רמת האוריינות הבריאותית הכללית והדיגיטלית בקרב מדגם של האוכלוסייה בישראל; 3. לאתר אוכלוסיות פגיעות לרמות אוריינות בריאותית כללית ודיגיטלית נמוכות כדי להמליץ על מדיניות לצמצום פערים.

שיטות

נתונים נאספו בישראל ב- 2021 באמצעות סקר בו הכלי הוא שאלון בין-לאומי שתורגם לעברית ולערבית בנושאים: אוריינות בריאותית כללית ודיגיטלית, טיפול במצבי בריאות, התנהגות בריאותית, ונתוני רקע חברתיים וכלכליים המשפיעים על הבריאות. המדגם כלל 1,315 נשאלים המיצג את אוכלוסיית ישראל הבוגרת. באמצעות פאנל אינטרנטי, ובקרב אוכלוסייה הערבית נערכו ראיונות טלפוניים.

ממצאים

Average Percentage Response Patterns (APRP)
HLS19 לפי מדינה, משוקלל

Source: HLS19 Consortium

רמה בלתי מספקת של אוריינות בריאותית כללית בקרב כ-50% מהאוכלוסייה בישראל

בדגש על קשיים ביכולת לשפוט מידע, בקבלת החלטה לגבי מידת הרלוונטיות שלו ומהימנותו, וכן ביישומם של המידע להתנהגות בריאותית.

ל 15%-21% מהמדגם, יש קושי במציאת מידע בריאותי או בהבנתו נמצא במיוחד בנושא מחלות נפש ובמניעת מחלות.

נמצאה רמת אוריינות כללית נמוכה באופן מובהק, יותר מהממוצע בכלל המדגם בישראל בקרב:

- קבוצת הצעירים בגילאי 18-25
- האוכלוסייה המגדירה עצמה כבעל מעמד חברתי נמוך,
- אלה החווים מצוקה כלכלית.
- רמת אוריינות בריאותית הדיגיטלית נמצאה ככלית מספקת/נמוכה בקרב 62.5% מהמדגם.

3 משתני הרקע החברתיים-כלכליים שנמצאו בגרסיה ליניארית קשורים לאוריינות הבריאותית הדיגיטלית כמשתנה תלוי הי:

מעמד חברתי הנתפס, מדד המצוקה הכלכלית, וגיל.

ככל שהאוריינות הבריאותית הכללית וגם דיגיטלית גבוהות יותר הדיווח על ההערכה עצמית של הבריאות גבוה יותר וכן מבחר התנהגויות בריאותיות שכיחות יותר (כגון פעילות גופנית ואכילת פירות וירקות).

מסקנות והמלצות

אותור קבוצות אוכלוסייה בסיכון שיש להקדיש להן תשומת לב מיוחדת, לצמצום פערים בשל רמת אוריינות בריאותית כללית ודיגיטלית נמוכה יותר בהשוואה לאוכלוסייה הכללית. חשוב יהיה לערוך את הסקר באופן תקופתי כדי לאמוד את המגמות באוכלוסייה לאורך זמן, ולעקוב ולהעריך את הפעילויות שיתוכננו ויישמו בעקבות המחקר הנוכחי.